

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2024 – 2025

Langerinden barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

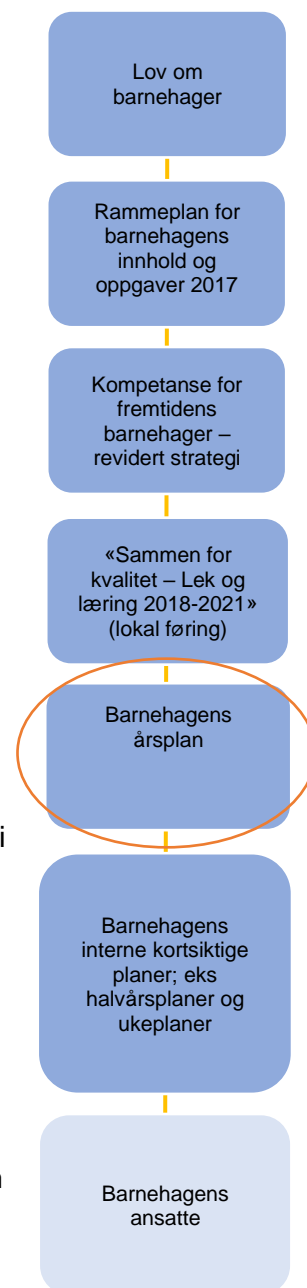
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

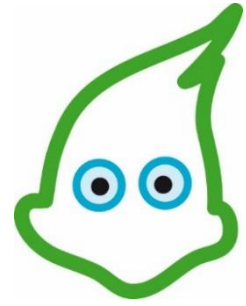

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	7
1.3 Kjerneverdier	8
1.3.1 Ser barnet	9
1.3.2 Varme	9
1.3.3 Inkluderende	9
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	10
– medvirkende barn i lek og læring	10
2.1 Tilknytning	10
2.2 Lek	11
2.3 Læring	11
2.4 Barns medvirkning	12
2.5 Vennskap og felleskap	12
2.6 Mangfold	13
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	14
3.1 Fagområder	14
3.1.1 Språk som basiskompetanse	18
3.1.2 Matematisk kompetanse	18
3.2 Digitale verktøy	19
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	20
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	20
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	21
4.2.1 Dokumentasjon	22
4.2.2 Vurdering	22
4.2.3 Oppfølging	22
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	23
I. Barnesyn og lærings syn	24
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	26

III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	27
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	29
V.	Overganger	30
a.	Tilvenning i barnehagen	30
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	31
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	31
VI.	Foreldremedvirkning	31
VII.	Bærekraftig utvikling	32
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	33
IX.	Barns seksuelle helse	35

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

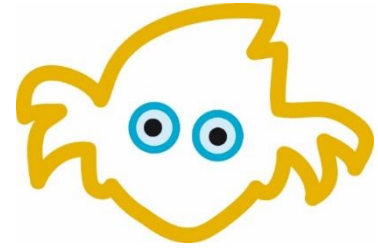
Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

Langerinden barnehage er en 4 avdelings barnehage med 58 barn og 15 ansatte som ligger øverst på Flaktveit i Åsane. Vi har naturen rett utenfor området, samtidig som det er kort vei til idrettsanlegg, andre barnehager og skoler som vi samarbeider godt med.

Som eier ønsker Bergen kommune å gi retning til de kommunale barnehagene gjennom målsettingen om Livsmestring for det 21. århundret – medvirkende barn i lek og læring. Barnehagens viktigste ressurs er de menneskene som arbeider der. Betydningen av personalets kompetanse, arbeidsglede og engasjement til å utvikle sitt arbeid i hverdagen har et stort fokus. Gjennom samspillsmetoden ICDP og systematiske veiledningsgrupper, arbeider alle ansatte i samme retning for å nå målene i styrende planverk.

Barnehageåret 2024/2025 skal Langerinden barnehage ha fokus på psykisk helse, voksen rolle der vi arbeider mye med Bergen Kommune sine verdier som er *varme, se barnet, inkludere*.

Vi har derfor satt et mål for barnehageåret 2024 – 2025 som er gjennomgående for alt vi foretar oss:

MÅL: «Barnet skal bli trygg på seg selv i et fellesskap og få større bevissthet rundt egne og andres følelser.»

UTVIKLINGSMÅL: Samarbeid hjem og barnehage

Og barnets stemme inn i medvirkning til sin egen barnehagehverdag.

1.1 Struktur og organisering

Langerinden barnehage har 58 barn fordelt på 4 avdelinger. To avdelinger med 10 barn på hver mellom 0 – 3 år, to avdelinger med 19

barn på hver mellom 3 – 6 år. Vi følger bemanningsnormen og pedagognormen etter lovverket.

Åpningstidene våre er fra 7.30 – 16.30. Dette betyr at barna må være hentet i god tid før klokken 16.30 da personalets arbeidstid er over da.

Vi er en forholdsvis liten barnehage der alle barn og voksne kjenner hverandre godt. Vi arbeider mye i grupper på tvers av avdelingene, både etter alder og etter interesse.

Langerinden barnehage er opptatt av å skape gode og inspirerende leke og læringsmiljø for barna. Vi har derfor mye utstyr på avdelingene som ikke nødvendigvis er «tradisjonelle leketøy», men utstyr som vi mener fremmer kreativitet og undring.

Barn og foreldre som er brukere av Langerinden barnehage skal møte samme holdninger, verdier og barnesyn uansett hvilken avdeling de tilhører. Vi arbeider etter samme mål og samme tema, tilpasset barna på den gjeldende avdeling.

1.2 Metodevalg

I Langerinden barnehage bruker vi ICDP som metode for arbeidet vårt. ICDP er en samspillmetode med fokus på å sensitivisere voksne som arbeider med barn. ICDP (international child development program) er i utgangspunktet et foreldreveiledningsprogram, og skal brukes av barnehagene i Bergen Kommune. Noen av målsetningene med ICDP er:

- å fremme en sensitiv og uttrykksfull kommunikasjon mellom omsorgsgiveren og barnet, slik at det følelsesmessige forholdet mellom de to blir positivt og utviklende.
- Å fremme et berikende og stimulerende samspill mellom omsorgsgiveren og barnet. Berike dets opplevelse av verden.
- utvikle og veilede barnets mestring av de oppgaver som kreves i forhold til relasjoner til andre mennesker og omverdenen.

Denne metoden er utgangspunktet for vårt arbeid med relasjonskompetansen og er førende for personalets måte å møte barna på.

En annen metode Langerinden barnehage bruker er barnesamtaler for å sikre barns medvirkning i arbeidet vi gjør. Tilbudet i barnehagen skal gjenspeile barnas interesser og behov.

Metodevalg i forhold til barnets stemme inn i medvirkning til sin egen barnehagehverdag. Vi vil bruke barnesamtaler ved uformelle situasjoner på alle avdelingene, samt observasjoner slik at vi løfter samtalene også til de yngste. Dette legger grunnlag for gode foreldresamtaler, og drøftinger på våre personalmøter. Målet er at barn skal få medvirke til sin egen hverdag. På den måten kan vi legge til rette for at barn kan bli mer robuste i forhold til god psykisk helse.

Metodevalg i forhold til samarbeid hjem – barnehage. Tiltak i forhold til foreldresamtaler kan være en god vei for å skape gode relasjoner med foreldrene- der barnehagen snakker med foreldrene om viktigheten med samarbeid mellom hjem og barn. Ved at vi alle har et felles mål med å skape et trygt og godt barnehagemiljø for alle barn.

Ved å få til den «Gode samtalen» er det viktig å lage forutsetninger for foreldresamtalen- og vite hvilken hensikt det er å få til en god samtale. *Ved å ha gode foreldresamtaler krever det et godt systemarbeid.* «Drugli», 2017.

Forutsetningen for den gode samtalen kan være:

- Forberedelser
- God informasjon
- Åpen dialog
- Gjensidig tillit
- Sensitiv tilnærming

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

- Ved å vise positive følelser til barnet.
- Rose barnet og gi det anerkjennelse for det det mestrer.
- Justere deg til barnet og følget dets initiativ.

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

- Trygg tilknytning med tilstedeværende voksne
- Vektlegger barnets positive sider
- Støtter barnet i dets utvikling

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

- Vektlegger grupper hvor det enkelte barnet blir inkludert i fellesskap.
- Ros og anerkjennelse for det barnet mestrer.
- Vise entusiasme og engasjement for det som vi opplever sammen.
- Fremmer vennskap og positivt samspill sammen med andre barn og voksne.

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

Å fremme livsmestring handler om å legge til rette for at mennesket får utvikle en sunn fysisk og psykisk helse. I dette arbeidet er det viktig å vite hva som grunnleggende for barns vekst og utvikling.

Som beskrevet i innledningen skal Langerinden barnehage ha fokus på psykisk helse og vennskap. Vi ønsker å skape trygge og robuste barn for å gjøre de bedre rustet for fremtiden. Utvikling av sosial kompetanse er sentralt for å etablere vennskap, da er det viktig å ha respekt for mangfoldet, kunne både opptre og bli hørt i et fellesskap som igjen er viktige forutsetninger for å forebygge mobbing. I forhold til livsmestring for det 21. århundre knyttet til medvirkende barn i lek og læring, vil dere i de følgende punktene kunne lese hvordan personalet skal arbeide for å fremme livsmestring hos barna.

2.1 Tilknytning

Når barnet begynner i barnehagen eller bytter avdeling er god tilknytning viktig for god trivsel og utvikling. Barnet trenger sensitive voksne for å utvikle sine følelsesmessige og sosiale evner.

Tilknytning er viktig fordi:

- Barnet opplever beskyttelse og omsorg
- Det gir trygghet og livsglede
- Støtter barna til god utvikling, lek og læring
- Barnet får hjelp til å mestre vanskelige følelser

For å fremme god psykisk helse må personalet skape god tilknytning ved å vise positive følelser og justere seg til barnet. Dette kan gjøres gjennom:

- å vise interesse for det barnet gjør
- tolke barnets kroppsspråk
- gi barnet positive tilbakemeldinger

2.2 Lek

Leken har en sentral plass i Langerinden barnehage

Leken er viktig fordi:

- den er en arena for utvikling og læring
- vennskap, samhandling og fellesskap utvikles
- mobbing forebygges

For å fremme god psykisk helse må personalet legge til rette for lek som støtter det enkelte barnets ressurser gjennom å:

- skape felles opplevelser i leken
- synliggjøre og verdsette forskjeller og likheter
- å støtte barnets samhandling
- å legge til rette for felles opplevelser
- observere leken
- være bevisst eget kroppsspråk
- være aktive deltagere i leken
- gi ros og anerkjennelse

2.3 Læring

I Langerinden barnehage skal barna møte et stimulerende læringsmiljø som fremmer god psykisk helse. Barn lærer når de:

- Får være aktive aktører
- Får følge sine initiativ og interesser

For å fremme læring må personalet støtte barnas nysgjerrighet og undring gjennom å:

- Vise engasjement for barnets interesse
- Utdype og gi forklaring til felles opplevelser
- Tilrettelegge miljø og materiell

2.4 Barns medvirkning

Barna i Langerinden barnehage skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. For å fremme barns psykiske helse gjennom medvirkning må personalet være bevisst barnehagens barnesyn som sier: «Vi ser på barnet som subjekt, et likeverdig menneske med egne tanker, følelser og behov». Personalet må også være bevisst barnas ulike uttrykksformer gjennom å:

- Observere og følge opp barnas ulike uttrykk og behov
- Gi barna nye impulser
- Tilpasse barnets medvirkning etter alder og fungering
- Barnesamtaler

2.5 Vennskap og felleskap

I Langerinden barnehage skal barna oppleve positivt samspill med barn og voksne, og erfare at de er betydningsfulle for fellesskapet.

For å fremme vennskap og fellesskap, som bidrar til god psykisk helse må personalet støtte barna i deres utvikling av sosial kompetanse gjennom å:

- Veilede barna i samspill
- hjelpe barna i å se andre sitt perspektiv
- Forebygge mobbing og uheldige samspillsmønstre

2.6 Mangfold

I Langerinden barnehage skal mangfold og gjensidig respekt verdsettes som gir et grunnlag for god psykisk helse. For å fremme mangfold må personalet fremheve forskjellene som barna i barnehagen representerer som en ressurs gjennom å:

- Utdype og gi forklaringer sammen med barna
- Sammenligne likheter og forskjeller
- Lære av hverandre og fremme barns nysgjerrighet og undring
- Fremme verdier som likeverd og likestilling

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

3.1 Fagområder

Langerinden barnehage sitt tema dette året handler om psykisk helse og vennskap. Sammen har vi kommet frem til et hovedmål for hele barnehagen og det lyder som følger; «Barnet skal bli trygg på seg selv i et fellesskap og få større bevissthet rundt egne og andres følelser.»

Barnehagen består av flere ulike fellesskap som hele barnehagen, avdelingene, lekegrupper og aldersinndelte grupper. Vi ser viktigheten av barns medvirkning og vil bruke barnas interesser for å skape temaer på hver enkelt avdeling.

Avdelingene vil bruke ulike metoder, eventyr, garderobeteater, digitale verktøy når de skal gripe prosjektet. Under vil vi beskrive hvordan vi tverrfaglig vil jobbe inn mot dette hovedmålet.

Kommunikasjon, språk og tekst:

Mål:

- Barna bruker språket til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter og uttrykke følelser.
- Personalet skaper et variert språkmiljø der barna får mulighet til å oppleve mestring ved å bruke språket og kommunisere med andre.

Metoder:

- Musikk, dans og sang
- Eventyr, bøker, rim og regler

- Språklek
- Rollespill
- Filmer og bilder
- Lekegrupper

Kropp, bevegelse, mat og helse:

Mål:

- Barna setter grenser for egen kropp og respekterer andres grenser
- Barna opplever gode måltider og kroppslige aktiviteter hvor alle har mulighet til å delta
- Bli glad i seg selv og egen kropp

Metoder:

- Allsidig lek
- Vise og samtale om følelser og personlige grenser
- Aktiv bruk av barnehagens uteområde
- Legge til rette for toddlerlek
- Musikk og bevegelse
- Bevisstgjøring av personalet om balansegangen mellom utfordring og mestring
- Avspenningsøvelser

Kunst, kultur og kreativitet:

Mål:

- Barna får forståelse og respekt for hverandres kreative tenkning og uttrykk
- Barna får skape noe sammen

Metode:

- samtale om og undre seg over ulike kunst og kultur.

- å legge til rette kunst- og kulturopplevelser som musikk, dans, drama og forming i små og store grupper.
- Tilrettelegging av rommet for å gi inspirasjon til lek.

Natur, miljø og teknologi

Mål:

- Gode felles opplevelser i naturen som skaper tilhørighet i gruppen
- Barna skal få kunnskap, for å få gode holdninger som gjør at de tar bærekraftige valg

Metode:

- bruke utflukter og felles prosjekter som inspirasjon til videre lek.
- skape en arena hvor barna kan oppleve, utforske, leke og lære sammen, gjennom å dele kunnskap og undre seg.
- utforske og eksperimentere med teknologi og naturfenomener
- resirkulere i barnehagen
- Filmer, serier og bøker (Newton, Salaby), samtaler og bevisstgjøring i praksis
- Bevisstgjøring i forhold til teknologi ved utforsking av hverdagssituasjoner

Antall, rom og form:

Mål:

- Barna bruker kroppen og sansene for å utvikle romforståelse
- Barna erfarer matematiske begreper i leken

Metoder:

- skape nysgjerrighet, gjennom å bruke ulike virkemidler som bøker, spill, musikk, digitalt verktøy, naturmateriale, leker og utstyr.
- Lære barna matematiske begreper: sirkel, trekant, kvadrat og preposisjoner som f.eks.: foran, bak, under og over.
- Bruke mattemeisen
- Bygging og konstruksjonslek
- Eksperimentering og undring
- Telling (tellesanger)
- Gå på jakt etter ulike former
- Spill (øve på å tape og vinne)
- Bruke kalender
- Symboler på veggene

Etikk, religion og filosofi:

Mål:

- fremme nysgjerrighet over ulikheter og likheter
- Barna skal bli kjent med grunnleggende verdier som respekt, forståelse og likeverd
- Bli kjent med ulike kulturer, religioner og livssyn

Metoder:

- Fortelle om sin familie – bli kjent med hverandre (vise bilder)
- Skape forståelse for ulikheter
- Lære om andre religioner og kulturer
- Bøker, film, bilder osv

Nærmiljø og samfunn:

Mål:

- Barna skal lære medvirke i egen hverdag og utvikle tillit til deltakelse i samfunnet
- bli kjent med ulike miljø, tradisjoner, levesett og familieformer
- få kjennskap til samisk kultur

Metoder:

- gi barna kjennskap og tilhørighet i nærmiljøet, ved å besøke ulike plasser som er sentral i barnas liv.
- gi barna erfaringer med at deres handlinger og valg kan påvirke situasjonen både for andre og seg selv.
- Markering av samenes nasjonaldag
- FN dagen
- Bilder, bøker og filmer

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Kommunikasjon er et redskap som er helt nødvendig i alle sosiale sammenhenger og grunnleggende for å bygge relasjoner. Når barnehagen i år har fokus på psykisk helse og vennskap vil vi rette dette satsningsområdet inn mot våre temaer. Vi skal jobbe med å skape et fellesskap der alle blir sett, hørt, respektert og inkludert og hvor det å kunne uttrykke seg er avgjørende. Et godt språkstimulerende miljø bidrar til at relasjoner og gode vennskap bygges.

Personalet må være gode språklige rollemodeller, vi må oppmuntre barna til å bruke språket, veilede når det trengs og skape et kunnskapsbasert og helhetlig språkmiljø på avdelingene. Personalet skal oppmuntre barna til å bruke språket for å løse konflikter, uttrykke følelser, behov, tanker og meninger.

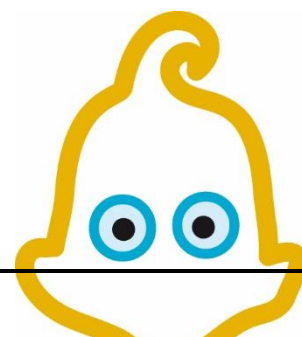
3.1.2 Matematisk kompetanse

Et matematisk språk er med på å skape sammenhenger for barna, og barnehagehverdagen består i stor grad av matematiske uttrykk. Vi vil skape et matematisk miljø hvor barna får verktøy til å uttrykke seg, skape sammenheng og mening i deres opplevelser. Et godt matematisk miljø kan skape et fellesskap, hvor det er rom for å undre seg sammen og oppleve læringsglede. Matematikk er en del av barnas lek og gjennom leken får barna oppleve å løse matematiske problemer, undre seg og skape sammen. Dette kan være med på å skape vennskap, hvor en kan lære av hverandre og får en felles interesse.

3.2 Digitale verktøy

Vi lever i det 21. århundre og verden digitaliseres. Barna må være rustet til å møte digitale verktøy i skole og videre i livet. Dette er viktig fordi barna kan få nye muligheter til å være kreativ, og lære på en annerledes måte. Barna får også mulighet til å utvikle sin egen lek og læring.

I arbeid med digitale verktøy skal personalet ha kunnskap om og være gode rollemodeller. De må utøve digital dømmekraft ved bl.a. billedbruk, informasjonssøk, opphavsrett, kildekritikk og personvern. Digitale verktøy skal brukes aktivt i hverdagen inn mot barnas interesser. Ved å gjøre dette ser vi at barna utvider leken sin og får en mer innholdsrik hverdag. Barna får kunnskap om hvor mange muligheter som ligger i dette.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

Barnehagens verdigrunnlag stiller store krav til voksnes væremåte. Kompetanseutvikling og utvikling av barnehagen som en lærende organisasjon er sentralt for kvaliteten (Stortingsmeld. 24). Ledelse av barnehagen som en lærende organisasjon innebærer at en skaper læringsarenaer hvor personalet kan lære sammen og av hverandre. Barnehagen skal legge til rette for at personlig utvikling og opplæring er en integrert del i virksomheten. Målsettingen er å skape en barnehage som legger til rette for at personalet systematisk utveksler taus og eksplisitt kunnskap. Det kan øker barnehagens evne til å se ting i et nytt lys, og å se nye muligheter i etablert praksis.

I Langerinden barnehage deltar ansatte i veiledningsgrupper, hvor det er fokus på ICDP. I alle personalmøter og planleggingsdager legges det opp til faglig utvikling der alle må delta aktivt.

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Rammeplanen er tydelig på at barnehagen skal være et inkluderende fellesskap med plass til det enkelte barn. Personalet har ansvar for at alle barn får oppleve at de selv og alle i gruppen, er betydningsfulle personer for fellesskapet. Det blir da viktig å styrke barnets selvfølelse og hjelpe barnet til å få større bevissthet rundt egne og andres følelser.

Mål: «Barnet skal bli trygg på seg selv i et fellesskap og få større bevissthet rundt egne og andres følelser.»

Ut fra dette har vi laget følgende problemstilling: Hvordan kan personalet bevisstgjøre barnet rundt sine egne og andres følelser?

Personalet skal sikre et miljø som fremmer positive handlinger som motvirker avvising, mobbing og vold. Miljøet må tilpasse seg barnet. Dette er en kontinuerlig prosess, som man aldri blir ferdig med. I Langerinden barnehage ønsker vi å fremme barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd

- personalet skal ha fokus på barnets positive handlinger
- personalet skal ha fokus på det barnet mestrer
- personalet skal ha fokus på venns­kaps­relasjoner
- personalet skal ha fokus på bevisstgjøring av barnets følelser

MoveEarly er et stort forskings- og utviklingsprosjekt som har som mål å utvikle og fremme en pedagogisk praksis i barnehagen, med fokus på bevegelse, lek og utforsking. MoveEarly starter opp høsten 2024. 50 barnehager fra Bergen skal delta, og [barnehagens navn] er en av barnehagene.

Halvparten av barnehagene blir tilfeldig trukket til å delta i en tiltaksgruppe, mens den andre halvparten blir kontrollgruppe. Barnehagene i tiltaksgruppen vil ha bevegelse, lek og utforsking som sitt utviklingsarbeid de to neste barnehageårene, og de ansatte vil få kompetanseutvikling på dette området. Barnehagene i kontrollgruppen, vil ikke ha bevegelse, lek og utforsking som sitt utviklingsarbeid, men jobbe med annet planlagt utviklingsprosjekt.

Trekningen av hvilke barnehager som havner i hvilken gruppe, skjer i september. Når barnehagene vet hvilken gruppe de havner i, vil de skrive mer utfyllende om sitt utviklingsarbeid i årsplanen.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

Pedagogisk dokumentasjon er en arbeidsmåte som handler om å gjøre pedagogisk arbeid synlig og åpen for tolkning, dialog, diskusjon og innsikt (Udir).

4.2.1 Dokumentasjon

Pedagogisk dokumentasjon handler om å synliggjøre pedagogisk arbeid slik at det blir åpent for refleksjon og tolkning. Det brukes til å se hva barna er opptatt av, for å forstå deres strategier for læring og som grunnlag for planlegging i barnehagen. Personalet skal observere og deretter reflektere sammen, for så å gjøre valg som støtter og videreutvikler det barna er opptatt av.

I 2023/2024 vil vi bruke barnesamtaler, praksisfortellinger, observasjon og månedsbrev for å dokumentere barnehagens utviklingsarbeid.

4.2.2 Vurdering

Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Felles refleksjoner over det pedagogiske arbeidet kan gi personalet et utgangspunkt for videre planlegging og gjennomføring. Det kan også bidra til en åpen diskusjon om barnehagens formål, innhold og oppgaver. Faglige og etiske problemstillinger skal inngå i vurderingsarbeidet. På denne måten kan personalet lære av egen praksis og bidra til å utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet.

- Etterarbeid i forhold til brukerundersøkelsen
- for og etterarbeid i forhold til kvalitetsoppfølging
- refleksjonsnotater og praksisfortellinger
- kontinuerlig vurdering av enkeltbarn i forhold til trivsel og utvikling
- måloppnåelse i forhold til intern kompetanseutviklingsplan

4.2.3 Oppfølging

Alle ansatte er med i vurderingsarbeidet. Dette foregår kontinuerlig ved bruk av observasjon, praksisfortellinger og refleksjoner i hverdagen. Informasjon til foreldre gjennom månedsbrev og daglig kontakt er også en del av oppfølgingsarbeidet. Hver vår deltar alle ansatte i plangrupper

der vurderingsarbeid bygger på refleksjoner over det pedagogiske arbeidet.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Barns medvirkning er nedfelt gjennom FN's barnekonvensjon og i lov om barnehager (§3) Medvirkning rommer mer enn medbestemmelse. En måte å oppfatte barns rett til medvirkning, er å si at hvert barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og har virkning i fellesskapet. En vid forståelse inkluderer barns rett til å få støtte i å uttrykke seg, bli synlige og ha en virkning i sosial sammenheng.

Vi er opptatt av at barna skal få ta aktivt del i sin egen hverdag og på sitt eget nivå. Selv de minste barna har både lyst til og stor glede av å gjøre ting selv. Barna får oppleve at de har noe de skal ha sagt når de voksne legger planer. Først må vi observere og ha barnesamtaler, der etter reflektere for å finne ut hvilken oppfatning barnet har av seg selv og andre barn og voksne. Dette gjør vi i den daglige kontakten og gjennom månedsbrev og planer, i foreldresamtaler og i foreldremøter.

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

«Rammeplanen uttrykker et syn på barnet som subjekt, som intensjonelt og som aktivt deltakende i sin egen utviklings- og læringsprosess.»
(Sammen for kvalitet)

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre.»
(Kunnskapsdepartementet, 2017)

Dette gjør vi ved å ha ulike lekemateriell, ulike lekeområder, deling i mindre grupper, ulike aktiviteter og tema. Vi tilpasser oss etter barnegruppens nivå og behov.

BARNESYN

Rammeplanen slår fast at barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Berit Bae understreker at å møte et barn som subjekt, styrker deres mentale helse og selvfølelse. Vårt barnesyn er godt forankret i FNs barnekonvensjon. Den er innlemmet i norsk lov 2003, og vi ser den røde tråden fra denne, via lov om barnehager med forskrifter, til Rammeplan for barnehage og til Bergen kommunes Kvalitetsutviklingsplan «Sammen for kvalitet». Vi er opptatte av å skille mellom likhet og likeverd. Vi er alle likeverdige, men ikke like. For å hjelpe barn i deres utvikling, må vi derfor behandle dem ulikt. Vi ser at jo mer forskjellig barn utvikler seg til å bli, og jo mer vi kan bidra til at de finner sin egen identitet/egenart, jo bedre fungerer de sammen i gruppe. Gregory Bateson (Britisk kommunikasjons teoretiker (1904-1980) peker på at læring, vekst og utvikling skjer i samspill mellom deler av en helhet, ingenting kan ses isolert. For oss i Langerinden barnehage, innebærer dette at vårt årlige prosjekt gjennom hele barnehageåret involverer alle fagområder og øvrige aktiviteter i barnehagedagen. Alle barna blir involvert og bidrar ut ifra sine forutsetninger. Vårt barnesyn speiler et helhetlig og engasjert forhold til en barnegruppe i endring. Vi imøtekommer hver barnegruppe med et åpent sinn. Disse barna har et annet utgangspunkt enn f.eks. fjorårets gruppe. Vårt barnesyn tar høyde for et samfunn i endring og «livslang læring i det 21. århundre. Et mangfold av etnisitet og familiestrukturer er eksempel på dagens virkelighet. Personalets barnesyn er derfor forankret i lang erfaring og kompetanse, men også med en stor åpenhet og ydmykhet i forhold til framtiden og et samfunn i endring.

LÆRINGSSYN

Barnehagen gikk fra å høre til under Barne- og familiedepartementet, med hovedvekt på omsorg, over til Kunnskapsdepartementet i 2006. fra da av ble vi regnet som det første trinnet i barnas utdanningsløp, med et samfunnsmandat styrt av forpliktende rammeverk. Med dette ble læringsbegrepet i barnehagen mer fremtredende. Samfunnsmandatet vårt inneholder krav om at vi skal gi et tilbud av høy kvalitet, som er tilpasset barnas behov, der de får utvikle seg og lære. Her er trivsel et nøkkelord, samt samarbeid og samhandling med andre. Vi skal legge grunnlaget for videre danning. Da må vi hjelpe den enkelte til å utvikle

sitt potensiale, for senere å nå sine mål. Vi har tradisjoner for å bygge på mestring, med utgangspunkt i interesser og barnas initiativ. Derfor vektlegger Langerinden barnehage å jobbe med årlige prosjekter, nettopp på bakgrunn av barnas initiativ, deres særpreg og uttrykk. Barnas utvikling er drivkraften for progresjon og fremdriften for prosjektet gjennom hele barnehage året. I Langerinden barnehage har personale sterkt fokus på at barnet lærer fra det kommer inn i barnehagen om morgenen og til barnet går ut av døren på ettermiddagen. Personalet jobber med en bevissthet rundt det at hverdagens mange gjøremål, her- og nå- situasjoner og generelt de utallige gjentakelsene barnehagedagen tilbyr, er den aller beste arena for barnas læring.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

«Et varmt og inkluderende sosialt miljø gir en opplevelse av å være betydningsfull og respektert. Gjennom støttende relasjoner med aktive og lydhøre barnehageansatte, utvikler barn evnen til å vise omsorg og empati, ta andres perspektiv og handle kompetent i en sosial kontekst. Barn får erfaring med å sette ord på og balansere egne behov for tilfredsstillelse, selvhevdelse og oppmerksomhet med andre barns behov.» (Sammen for kvalitet)

Pedagogisk relasjonskompetanse dreier seg om å forstå og samhandle med de mennesker vi møter på en god og hensiktsmessig måte. Personalet må kunne se, forstå og justere seg til hvert enkelt barn, og være bevisst sine egne holdninger, integritet og profesjonsutøvelse. I samspill med barn er det alltid den voksne som har ansvar for kvaliteten i samspillet.

Forutsetningen for å fremme og utvikle en god relasjonskompetansen er at den voksne kjenner seg selv, er bevisst egne holdninger og verdier, har evne til å forstå den andres opplevelse og hva som skjer i samspillet mellom dem. Den ansatte må være bevisst sin egen profesjonsutøvelse og profesjonsetikk. Personalets refleksjonsevne og fagpersonlige kompetanse er en grunnleggende forutsetning for barns utvikling. En viktig del av profesjonell relasjonskompetanser er å kunne kommunisere på en måte som gir mening, som ivaretar den overordnede hensikt med samhandlingen, og som ikke krenker den andre part. (Røkenes og Hansen, 2002) Mennesker med høy bevissthet om egen væremåte er

mer sensitive for sosiale signaler og tilpasser lettere egen atferd til situasjoner og forventninger (Snyder, 1997).

I Langerinden barnehagen gjør vi følgende

- Ved å være tilstedeværende voksne som er med i lek og samspill
- gjennom å dele barna i mindre grupper
- ved å skape felles opplevelser, erfaringer og referanser der vi har musikk til språk samlinger

Ansattes møte med enkeltbarn og barnegruppen er den viktigste byggesteinen i et bærekraftig psykososialt barnehagemiljø. Barna skal tas på alvor, bli lyttet til, få bekreftelse på egne tanker og følelser, skal anerkjennes og motiveres for læring og utvikling av tillit til seg selv og andre. I Langerinden barnehage, som er middels stor og nær, har vi en unik mulighet til å se, støtte, gi trøst og omsorg til hvert enkelt barn. Vi setter positive grenser når noe ikke er akseptabelt. I vår barnehage møter vi mange barn fra ulike kulturer. Noen er nyankommet til landet, noen har begrenset nettverk mens andre har vært her i flere generasjoner. Nettopp fordi vi er «middels stor og nær» oppnår vi raskt en god relasjon til denne brukergruppen. Pedagogisk relasjonskompetansen er en forutsetning for å skape det gode grunnlaget for livslang læring i det 21. århundre, og i Langerinden barnehage skal vi ha høy kvalitet på arbeidet med dette området.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer. (Kunnskapsdepartementet, 2017)

Dette gjør vi gjennom å støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet. Dette gjøres ved å ta barnas initiativ på alvor og være aktivt med på barnas undring og utforskertrang.

OMSORG

Barns trivsel og læring er prisgitt følelsen av trygghet. Derfor kommer omsorg alltid i første rekke. For å få trygge barn, er vi avhengig av at kompetente og sensitive voksne gir barna den omsorgen de har behov for. Hverdagen i Langerinden barnehage skal være preget av omsorg, der personalet er oppmerksomme og åpne for det unike hos hvert barn, i situasjonen og i gruppen. Omsorgen kommer til uttrykk i alle situasjoner i løpet av dagen og er en viktig forutsetning for barns utvikling og læring. Når man vet hvor man kan finne et fang for trøst og trygghet, er det lettere å ta sjanser, kaste seg inn i leken og gjøre nye erobringer. Hensikten er at alle barn skal føle seg trygge og godt ivaretatt, og at vi i personalet finner veier å balansere humor og raushet med faste rammer og tydelig grensesetting. Omsorgen tar ulike former for ulike barn i ulike aldre – et fang å sitte på, trøst når man faller og slår seg eller tydelig grensesetting er alle eksempler på god omsorg. Engasjerte voksne som viser at de bryr seg om det enkelte barn skaper trygge og selvstendige barn med god selvtillit.

LEK

Vi i Langerinden barnehage vil skape et inkluderende lekemiljø som speiler mangfoldet, kompetansen og Langerindens særpreg i forhold til å ha nærområdet tett på oss. Leken har en stor og viktig plass i hverdagen i Langerinden barnehage. I leken foregår de største læringsprosessene, og gjennom leken utvikles både kroppslige ferdigheter og språklig kompetanse. Leken er også viktig for utvikling av barnets selvbylde, selvfølelse og sosial kompetanse. Her lærer barnet å forholde seg til andre gjennom sosiale koder. For å oppnå god lek og læring, spiller personalet en avgjørende rolle. Det er de voksnes ansvar å se til at alle trives i leken og får delta ut fra sine forutsetninger. Dette er viktig for å sikre at alle barn får mulighet til å utvikle seg i lek og etablere vennskap. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre.

LÆRING

Barn lærer i samspill med andre. De lærer gjennom utforskning av omgivelsene. De lærer hele tiden i formelle og uformelle lærings situasjoner. Læring i barnehagen er nært knyttet til lek og omsorg, og læringen er preget av kvaliteten på relasjonen. Barnehageloven sier at barn skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang i barnehagen. Barnehagen skal støtte barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesse, kunnskaper og ferdigheter. I Langerinden barnehagen skal vi gi barna grunnleggende kunnskaper og kompetanse på mange områder, både språklig, kroppslig, sosialt, kulturelt og emosjonelt. Personalet har ansvar for å tilrettelegge for et godt læringsmiljø i barnehagen. Vi skal være forskende, imøtekommende og undrende sammen med barna. Vi skal ha et aktivt forhold til barnas læringsprosesser. For at barn skal lære må de trives, være trygg og få utfordringer som passer til nivået de er på. Vi skal gi barna tro på seg selv i møte med nye utfordringer.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.44)

Dette gjør vi blant annet gjennom barnesamtaler og observasjon.

De fleste barn går i barnehagen i 5 år. I løpet av denne tida skjer den største utviklinga og læringa for et menneske. Progresjon menes fremgang, fremskritt, utvikling. Barn utvikler seg i forskjellig takt på ulike områder. De er ulike, noen lærer fortere enn andre. Vår oppgave er å møte barnet på det nivået de befinner seg i. Barn skal oppleve mestring, samtidig som de får utfordringer til å lære nye ting og opparbeide god selvfølelse. Det er viktig at vi støtter barnets nysgjerrighet, kreativitet og

vitebegjær. I Langerinden barnehage mener vi at progresjonen skal følge barnet og ikke en bestemt alder. Utvikling hos barn følger ikke ”en trapp oppover”, men er mer som et puslespill. Det betyr ikke noe hvilken rekkefølge du legger brikkene på. På bakgrunn av vår kompetanse og erfaring må vi stadig observere og dokumentere hvor barnet er i sin utvikling, og tilrettelegge for det enkelte barns utvikling

V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

Vi i Langerinden barnehage bruker å ha et foreldremøte for nye foreldre. Dette for at både barn og foreldre skal få en god start.

Det er viktig med god tilrettelegging når barn og foresatte møter barnehagen for første gang er avgjørende for at både barn og foresatte skal trives og kjenne seg trygg og trives med sin nye hverdag i barnehagen. Før barnet starter i barnehagen får foresatte tilsendt informasjonsskriv om oppstart og tilvenning, eller de får informasjonsskrivet på foreldremøte for nye foreldre. Ved oppstart er det forventet at de foresatte er til stede de første dagene, og deretter samtaler med primærkontakt om videre tidsplan for tilvenningen. Innen 1-2 uker får dere tilbud om en oppstart-samtale med pedagogisk leder, og han/ hun vil i forkant gi dere opplysning hva samtalen omhandler. Når barnet starter i barnehagen vil de få sin «primærkontakt». Det vil si at det er en av personalet som har et spesielt ansvar for å følge opp barnet i tilvenningsperioden, for å etablere en nær relasjon med det, og mellom hjemmet og barnehagen. Primærkontakten vil bli barnets trygge base til det er trygt nok til å forholde seg til flere. For å styrke barnets trygghet i møte med barnehagen kan barnet ha med seg kosedyr, teppe, smokk etc. Vi ønsker at foresatte sier farvel til barnet når de går. Det at barnet gråter når mamma eller pappa går, er en sunn reaksjon. Primærkontakt vil gi barnet rikelig med omsorg, og snakke med barnet om mamma og pappa. Vi har lav terskel for å ringe foreldre i tilvenningstiden, også for å fortelle at alt går bra! Foreldre kan også ringe avdelingen, når de måtte ha behov for det.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Vi er en middels stor barnehage, og i månedene før barnet skal skifte avdeling fra liten til stor- er det mye på besøk på den andre avdelingen. Når barnet starter på ny avdeling er de allerede godt kjent. I tillegg til dette har vi plan om at de har med seg en fast ansatt fra småbarnsavdeling til ny avdeling. Da vil en av de faste på stor avdeling starte nytt år på liten avdeling. Dette øker tryggheten for barna.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

- De fleste barna som går i Langerinden barnehage skal begynne på Flaktveit Skole eller Li skole, men vi kan også ha flere ulike skoler å samarbeide med. Bergen kommune har utarbeidet en egen brosjyre som omhandler overgangen fra barnehage til skole. Dette for å kvalitetssikre at overgangen skal bli best mulig for alle barna. Dere finner den her:

<https://www.bergen.kommune.no/innbyggerhjelpen/barnehage-og-skole/grunnskole/grunnskoleopplaring/plan-for-overgang-mellom-barnehage-og-skolesfo-i-bergen-kommune>

Vi skal:

- Sikre at nødvendig informasjon blir formidlet i samarbeid med foreldre til barnets beste.
- Gjennomføre overføringsmøter med de fleste skolene, og alltid når det er viktig informasjon som må deles.
- Gjennomføre skolebesøk med barnehagen
- Forberede barna ved å inspirere og motivere for samspill, turtaking, dialog, lytte til hverandre, konfliktløsning. Dette er viktig i hverdagen og ved skolestart
Være lydhør for barnas tanker om skole og skolestart.

VI. Foreldremedvirkning

Vi vil legge tilrettelegge for at vi sammen jobber for barnas beste og sikre et gjensidig samarbeid mellom barnehage og hjem. Langerinden barnehage er en middels stor barnehage og vi har veldig gode forutsetninger for å ha en god samtale med dere foresatte ved henting og levering av barna i barnehagen. Spesielt i tilvenningsfasen vil vi vektlegge tid til samtale og foreldremedvirkning. Barnehagen tilbyr oppstartsamtale ved oppstart og en eller to samtaler gjennom året. Ved spesielle behov kan dere foresatte eller personalet be om flere samtaler. Vi inviterer hver høst til foreldremøte med rom for innspill og problemstillinger. Da har vi fokus på samarbeid, psykososialt miljø, forventninger og rammer. Alle dere foresatte er sammen barnehagens foreldreråd. På foreldremøte om høsten velger dere to representanter fra hver avdeling. Foreldrerrepresentanter representerer dere foresatte, og kan kontaktes dersom dere ønsker å diskutere noe ved barnehagen. De tar imot innspill fra dere og kan velge å ha egne foreldrerådsmøter eller arrangere aktiviteter med barna.

De fire foreldrerrepresentantene velger to som skal sitte i barnehagens styre (Samarbeidsutvalget). De to andre vil være vararepresentanter til styret. Samarbeidet skal først og fremst ivareta samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene, og er ifølge forskriftene til barnehageloven et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ for partene som på ulike måter har et ansvar for drift og innhold. Samarbeidsutvalget er bl.a. med på å fastsette årsplan for barnehagen. Barnehagen inviterer dere foresatte til å delta i barnehagen på ulike måter. Dette kan være:

- Invitasjon om å delta i kvalitetsarbeid og kvalitetsoppfølging
- Ulike tilstelninger gjennom året som blant annet Lucia feiring.
- Barnehagen skal alltid ha en lav terskel for å ringe foresatte og samarbeide.
- Dersom barna er syk eller uopplagt.
- Om «vanskelige» tema.

VII. Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor

en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn. (Udir.no, 2017)

Barnehagen skal legge grunnlag for barnas evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Barna skal gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen. (Udir.no, 2017)

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

Mål:

Langerinden barnehage skal ha nulltoleranse mot krenkelser, mobbing, trakassering, diskriminering og vold.

Langerinden barnehage skal gi barna en trygg og god barnehagehverdag. Barna skal oppleve at de får støtte og barnets stemme skal bli hørt, samt at de får medvirke ut fra alder, egne forutsetninger, modning, behov og erfaringer.

Bergen kommune har utarbeidet et helhetlig støttesystem: Trygge barn – de voksnes ansvar. Sammen med forskrifter til loven, Skyfritt, Sammen for Kvalitet m.fl hjelper dokumentet oss i vårt arbeid med å systematisere retning i arbeidet for et godt psykososialt barnehagemiljø.

Vi har arbeidet med det helhetlige støttesystemet gjennom fagsamlinger i regi av Bergen kommune. I egen barnehage har vi informert og arbeidet i barnehagens ledergruppe, i ressursteam og sammen med assistent/BUA på avdelingsnivå/gruppenivå.

I kvalitetsoppfølgingsarbeidet 2024/2025 kommer fortsatt til å være Bergen Kommune sine verdier inkludering, se barnet, varme. Gjennom å arbeide med voksen rollen for å ankret i ICDP arbeider vi tett med

forebygging og psykisk helse for å skape robuste barn i det 21år hundre. Gjennom kvalitetsoppfølgingsarbeidet vårt med disse temaene har vi et nært samarbeider med representanter med foreldre (Su og personale)

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Langerinden barnehage

Breimyra 90

5134 Flaktveit

Tlf:53 03 44 90

www:

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/langerinden-barnehage>

e-post: Langerinden.barnehage@bergen.kommune.no

**BERGEN
KOMMUNE**